

1. Պոլսոյ համար Տարեկան	100 ղր.
Վեցամսեայ	55 "
Գաւառաց համար Տարեկան	110 "
Վեցամսեայ	60 "
Մեծ բիւր	2 ղր.
Մանուկմանց տողը մեկ անգամի համար	
3 ղր. երկու անգամի համար	2 ղր.

Դուրս գացած լրագրաց համար. ծախքը խմբագրութեան վրայ է:
Լրագրոյս վերաբերեալ նամակ կամ որ եւ իցէ գրութիւն խմբագիր = Տեօրեանիս պիտի ուղղուի. եւ հաճախ ծախքն ալ զրկուիմ վրայ է:

ԼՐԱԳԻՐ

ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ ԱԶԳԱՅԻՆ ԲԱՆԱՍԻՐԱԿԱՆ ԵՒ ՏՆՏԵՍԱԿԱՆ

ԿՈՍՏԱՆԴՆՈՒՊՈԼԻՍ 27 ՄԱՅԻՍ

ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ

Փարիզի մէջ սպասուած վեհապետներն հետզհետէ հասնել սկսան. Ռուսիոյ կայսրն անցեալ չարաթօր հասեր եւ եռանդագին ցոյցերով ընդունուեր է. Բրուսիոյ թագաւորն եւ Պ. Տը Պիլմարք ալ յունիսի 5ին պիտի հասնէին: Ենչուշտ այս պայտուածները Եհաստանի ճնշման եւ Վերմանիոյ մէջ Բրուսիոյ տիրապետութեանց վրայ Գաղղիացւոց ունեցած ազդեցութիւնը չեն կրնար անհետացնել, սակայն թերեւս բաւական մեղմնեալ, մանաւանդ որ Լոնտոնի կայսրը Եհաստանի ապստամբաց մէջ բռնուած եւ Սիւլեյման արքայի տրուած գաղղիացիներն արձակեց եւ լեհացիներուն ալ մասնաւոր ներում հրատարակեց. Պ. Տը Պիլմարք ալ Լոնտոնի մէջ մնալու չլամառեցաւ: Սակայն Փարիզցիք անշուշտ առեւի ստոյգ համակրութեամբ պիտի ընդունին Եւստրիոյ կայսրն եւ օգոստոսի առաջ Սուլթանը, որ վերոյիշեալ վեհապետներէն ետեւ Գաղղիոյ մայրաքաղաքը պիտի գտնուին: Բայց ի Սպանիոյ թագուհիէն Լաւրոպայի դուքսէն ամեն վեհապետներն ու իշխանները Եւրոպայի կայսրը չքեղ հիւրընկեր կալութիւնը պիտի վայելեն: Արտաքին թէ Եւրոպայի, Բրուսիոյ, Ռուսիոյ եւ Եւստրիոյ արքունիքն ալ փոխադարձաբար Եւրոպայի կայսրը պիտի հրաւիրեն իրենց մայրաքաղաքները, եւ նա ալ պիտի ընդունի: Եթէ այս լուրն ստուգուի, անշուշտ օգոստոսի առաջ Սուլթանը ալ հրաւիր պիտի ընէ Եւրոպայի կայսրն եւ Կոստանդնուպոլսեցիք ալ Եւրոպայի ամենէն մեծ վեհապետը տեսնելու պատիւը պիտի ունենանք. բայց առաջ որ ոչ ուրիշ մայրաքաղաքներու բնակչաց պէս փառաւոր ընդունելութիւն պիտի կրնանք ընել, ոչ ալ նոյնպիսի արեւստից ու ճարտարութեան հրաշալիք պիտի կրնանք ցոյց տալ, քանզի այս մասին Լաւրոպայի երկրորդական քաղաքներն իսկ զմեզ կը գերազանցեն: Բայց թէ որ հրդեհը մեր մայրաքաղաքին շատ տեղերն յաճին դարձուցիր է եւ եթէ ինք իր գլխուն տէր չեղող Ժողովուրդ մը չկրնար Լաւրոպական վեհապետի մը դարձանք ըստ արժանեցնել տօնել, Սուլթանի արհեստը ընտելած ժողովութիւնները եւ օգոստոսի առաջ Սուլթանին արեւելեան պերճութեամբ ընելիք ընդունելութիւնը կրնան տակաւին Եւրոպայի կայսրը քաւական հաճոյ հիւրընկերութիւն մ'ընծայել:

Եւրոպական այցելութեանց առթիւ թէպէտ քաղաքականութեան խնդիրներն ի բաց թողուած կերեւելուն, սակայն քանի մը լրագրիւններու խօսքին նայելով Եւրոպական խնդիրը դարձեալ պիտի յուզուի եւ Լոնտոնի կայսրը մերժի վերաբերեալ դաշ-

նադրութեան վաւերացումն ետեւ գետնաճաճողով մ'ալ Եւրոպական խնդրոյն համար պիտի դուռնար: Եւրոպայի լրագրիւնները կրնան թէ Բ. Գոռը Վերիտի համար մեծ տէրութեանց առաջարկութիւնը մերժած ատեն տալիս չէ ցուցուցեր որ Բարձր. Լոնտոնի վաշտն շուտով ապստամբութիւնը պիտի զսպէ. բայց Սէրտարը Լոնտոնի Սֆաքիայի դէմ ուղղած արշաւանքը տակաւին վճռողական արգելիք մը տուած չլլալուն, մեծ տէրութիւնները կը խորհին եղբոր արհւն հեղութեան վերջ տալ: Եւստրիոյ Փարիզի կէս պաշտօնական Լոնտոնի տար լրագրիւն ալ կը հաստատէ ծանուցանելով թէ մեծ տէրութիւնները համաձայնեցին որ Բ. Գոռն ծանուցադր մը զրկելով աղդդ ու բանաւոր միջոցներով ներկայ տաղանային վերջ տալու եւ Վերիտի քրիստոնէից յոյսերը դէռ ընելու բացարձակ պէտքը ցոյց տան: Բայց այս անգամ ալ Եւրոպական դարձեալ չէ համաձայնեցին, քանզի ըստ Սթանլի խորհրդարանին մէջ Պ. Վերիտի մէկ հարցմանը պատասխանելով ըսաւ թէ մեծ տէրութեանց կողմանէ Բ. Գոռն զրկուելիք ծանուցադրին հաւանութիւն չէ տուել:

Իսկ Եւստրիոյ կը պնդէ եղբոր թէ Եւրոպական խնդրոյն մէջ Եւրոպայի համաձայնութիւնը կարեւոր է Բ. Գոռն ընդդիմութիւնը մեղմացնելու համար, ուստի Լոնտոնի աւստրիական դեսպան Եւրոպայի կոմիտէ Եւրոպայի արտաքին գործոց պաշտօնէին առաջարկութիւնները բերէ, բայց Լոնտոնի մերժելու է իրեն 1856ի դաշնադրութեան հակառակ: Ենչեալ Լոնտոնի սկիզբը Պ. Տը Պիլմարք ընդդիմութիւնը մեղմացնելու համար, կերեւի որ այս խնդիրը դարձեալ երեսն կնիք եւ Եւրոպայի կոմիտէ ըրած առաջարկութիւններն ալ այս մտքը ըլլալու են: Ոմանց խօսքին նայելով Եւրոպական խնդրոյն վրայ գոտարուելիք դեսպանաժողովը նախ 1856ի դաշնադրութիւնները վերաբերելով Ռուսիոյ վրայ դրուած արգելքները պիտի վերցնէ, եւ Ռուսիա պիտի կրնայ դարձեալ Եւրոպայի թաղի մէջ ամրութիւններ չենել, Սեւ ծովուն վրայ նաւատորմ ունենալ, եւ Տաճկաստանի մէջ ունեցած իր աստիճանց վրայ մինչեւ սահմանեալ աստիճան մը պաշտպանութիւն բանեցընել, մինչեւ որ ներքին բարեկարգութեանց գործադրութիւնն այս պաշտպանութիւնն անօգուտ ընէ: Իսկ բարեկարգութեանց գործադրութեան համար Բ. Գոռն երաշխաւորութիւններ պիտի խնդրուի, եւ այս միջոցաւ մեծ տէրութիւններն ալ իր կրկնութեան համար թիւնը պիտի եւրաշխաւորեն եղբոր: Չենք գիտեր թէ այս զրոյցներն ինչ աստիճան փոխհանութեան արժանի են. բայց եթէ ստուգ-

ւին, այս անգամ ալ պիտի հաստատեն նաեւ Ռուսիոյ վրայ եղած այն կարծիքը թէ պատերազմաւ կորուսած դեսպանադիւտութեամբ կը վատրի: Սեւ չենք կարծեր որ առայժմ տէրութիւններն ընդհանուր օրոյման կամ համաձայնութեան մը հասած ըլլան. Գաղղիա եւ Եւրոպական կրնար դիւրութեամբ 1856ի դաշնադրութիւնները շուրջ նետել, զորս այնչափ մեծամեծ զոհողութիւններով ձեռք բերած են: Բրուսիոյ Ռուսիոյ կամակից կը թուի, եւ Պէրլինի կէս պաշտօնական թերթերէն մէկը Վերիտի մէջ հրատարակուած տեղադրութիւնը կը թէ Եւստրիոյ պապական Եւրոպայի կողմէ եւ թէ այս նպատակին կատարումը Ռուսիայէն եւ Բրուսիայէն կը կախուի: Օգոստոսի նախ չէ ուրեմն որ Եւստրիա ի հիստիսային հին բարեկամներուն կողմէ բռնուի, բայց քաղաքականութեան կողմէ նաոյցը Թիւրքիոյ արքունեաց եւ Եւրոպայի արտաքին գործոց պաշտօնատան մէջ է, եւ նայելու է թէ ասեղը որ կողմ պիտի դառնայ:

ՆԵՐՔԻՆ ԼՈՒՐԵՐ

ԹԵՐԳՈՒՄԵՆՈՒԹԻՒՆ

ՕՐԵՆՔ

Երբիք եւ Մեղիւնք ըսուած հողային ստացուածոց ժառանգութեան իրաւունքն ընդարձակելու վրայ:

ԿԱՏԱՐԱՐԱԿԱՆ ՀԱՄԱՐԱՆԱԳԻՐ
«ՊԱՐՈՒՆԱԿԱՆՈՅ ՀԱՄԱՐԱՆԱԳԻՐ»

Հողային ստացուածոց տուրեալ ունեւորութիւնը դիւրացնելու եւ երկրագործութիւնն ու վաճառականութիւնը եւ հետեւաբար երկրին հարստութիւնն ու բարօրութիւնը զարգացնելու նպատակաւ օգոստոսի առաջ Սուլթանը հետեւեալ օրէնքը շնորհեց մինչեւ հիմա թաւափուի սենեաներով ստացեալ Վազըֆ եւ Եւրոպական հողերու փոխանցութեանը համար:

Յօդ. Բ. — Եւրոպական հողերուն մէջ ըստ օրինաց արամադրութիւններն անփոփոխ պիտի մնան, որք Եւրոպական (արքունական) եւ Մեղիւնք (վազըֆ) հողերու վրայ երկու սեւի գաւազաց հաւասար կերպիւ ժառանգութեան իրաւունքը կը հաստատեն:

Եւրոպական մէջ ոչ արու եւ ոչ էգ գաւազ, այսինքն առաջին աստիճանի ժառանգ չունենայ, իր հողային ստացուածոց ժառանգութիւնը հետեւեալ աստիճաններու ժառանգացը պիտի մընայ, առանց փոխարինութեան:

2. Եւստիան. մեռնողին թոռներուն, այսինքն իր երկու սեւե գաւազներուն (եթէ մեռեալ ըլլած) արու եւ էգ որդեղը:

3. Եւստիան. մեռնողին հօրը եւ մօրը:

4. Եւստիան. մի եւ նոյն հօրէ եւ մօրէ մի եւ նոյն հօրէ եղբոր եղբայրը:

5. Եւստիան. մի եւ նոյն հօրէ եւ մօրէ մի եւ նոյն հօրէ եղբոր քեցը:

6. Եւստիան. մի եւ նոյն մօրէ եւ զոյղ եղբայրը:

7. Եւստիան. մի եւ նոյն մօրէ եւ զոյղ քեցը:

Իսկ եթէ վերոյգրեալ աստիճաններէն ժառանգ չգտնուի:

8. Եւստիան. Կենդանի մնացած երկանը կամ կնոջը:

Յօդ. Բ. — Վերոյիշեալ ժառանգական աստիճաններուն մէջ առաջին աստիճանի համարուող ժառանգը կեցած ժամանակ երկրորդ եւ հետեւեալ աստիճաններէ եղող ժառանգները ժառանգական իրաւունք չեն կրնար ունենալ. զորօրինակ, երբոր մեռնողին որդիքը կեցած ըլլան թոռները չեն կրնար ժառանգել, եւ երբոր թոռները կեցած ըլլան հայրն ու մայրը չեն կրնար ժառանգել, եւ այլն ըստ կարգին:

Սակայն երբոր մեղիւնք որդիքն իրմէ առաջ մեռնելով՝ արու եւ էգ գաւազներ չգտնուի, անոնք գաւազի տեղ անցնելով իրենց մեծ հօրն ու մեծ մօրը ժառանգ կըլլան, միայն թէ ողջ մընացած մեծ հայրը կամ մեծ մայրը իր երկանը կամ կնոջը թողուցած եւ երբորք աստիճանէն սկսեալ մինչեւ երկու ներքոյ աստիճանի ժառանգներուն ինչ կամ հողային ստացուածոց քաղաքական մասը ժառանգելու իրաւունք կունենայ:

Յօդ. Գ. — Պարտուց փոխարին գրաւի դրուած հողային ստացուածոց համար գործածուած Գիրադի-Պիլ-Վեֆա ըսուած դրութիւնը, եւ այն պայմանները որովք գրաւի չգրուած հողային ստացուածները հողատէրին պարտուց վճարմանը կրնան գործածուիլ, ինչպէս նաեւ ասոր համար հողատէրին թէ՛ կենդանութեանը եւ թէ՛ մահուանէն ետեւ ի գործ դրուելիք դատաստանական ձեւերը յատուկ կանոններով պիտի սահմանուին:

Յօդ. Դ. — Եւրոպական Մեղիւնք գուշէ ըսուած հողերուն համար ի գործ դրուած կանոնները Միւլքնամէ ըսուած Սենեփի գորութեամբ ստացեալ ագարակներու եւ հողերու վրայ ալ կատարելու պիտի գործադրին: Բայց այն ագարակներուն եւ հողերուն վճարած տարեկան տուրքը (իւնար) դարձեալ պիտի վճարուի ըստ հաստատեալ կանոնաց:

Յօդ. Ե. — Եւրոպական Մեղիւնք գուշէ հողերու վրայ գտնուած ծառերու եւ շէնքերու նկատմամբ Եւրոպական նոտենամէսի ըսուած օրինաց արամագրութիւնները նմանապէս պարտահետեւ ալ ի գործ պիտի դրուին:

Յօդ. Զ. — Եւրոպական օրէնքը՝ հրատարակութեան օրէն սկսեալ ի գործ պիտի դրուի, եւ Եւրոպական հողերուն սի եւ թաւափու-Վերոյիշեալ ըսուած օրինակները սոյն արամագրութեանց համեմատ ուղղուելով նորէն պիտի արգարուին:

17 Մարտի 1294 (21 մայիս 1867)

Ի ՏՊԱՐԱՆԻ ՄԱՍԻՍ ԼՐԱԴՐՈՑ
Կ. ՊՕԼԻՍ ԶԻՆԻԼԻ ԽԱՆ